

Zichtbaar en vraaggericht

Samenvatting eindrapportage marktonderzoek Vervangingsfonds / Participatiefonds

Rotterdam, 18 augustus 2014

Inleiding

Het Vervangingsfonds en het Participatiefonds hebben recent een onderzoek laten uitvoeren naar de tevredenheid en (toekomstige) behoeften van klanten van de fondsen, specifiek de schoolbesturen in het PO. Met het oog op de toekomst en om de dienstverlening, de organisatie en het aanbod te kunnen verbeteren en moderniseren zijn de fondsen benieuwd aan welke producten en diensten het PO behoefte heeft.

Het onderzoek, uitgevoerd door onderzoeksbureau ITS (Radboud Universiteit Nijmegen) bestond uit vier activiteiten: een internetenquête bij alle schoolbesturen in het PO, diepte-interviews met 27 schoolbesturen, groepsinterviews met de klankbordgroep kleine scholen en met de Adviesraad Vervangingsfonds/Participatiefonds, en interviews met enkele stakeholders (vakbonden, OCW, CPB).

1. Tevredenheid met beleidsondersteunende producten/diensten en dienstverlening

In onderstaande tabel treft u een overzicht aan van het gebruik van de producten en diensten van Vervangingsfonds en Participatiefonds, waarbij de mate van tevredenheid wordt weergegeven.

Tabel: Overzicht producten en diensten, mate van gebruik in 2013 en tevredenheid

Type product/dienst	Aantal besturen	% van totale respons	Gemiddelde tevredenheid (schaal 1-7)
Regioadviseur	224	61%	5,9
Arbomeester	195	53%	5,4
Congressen, trainingen, workshops, cursussen	137	37%	5,5
Re-integratiedeskundige	127	35%	5,9
Brochures	110	30%	5,5
Onderwijsvacaturebank	108	29%	5,3
Arbocatalogus	70	19%	5,3
Subsidie Meerkracht	61	17%	5,7
Tenderregeling Werkplezier	38	10%	4,7
Welzijnscheck	15	4%	4,9

Ervaringen met dienstverlening

Voor de dienstverlening geven de responderende schoolbesturen het Vervangingsfonds en het Participatiefonds een ruime voldoende (zie tabel op volgende pagina):

Tabel: Gemiddeld oordeel over de dienstverlening Vf en Pf (stellingen; 1-7; helemaal niet mee eens - helemaal mee eens)

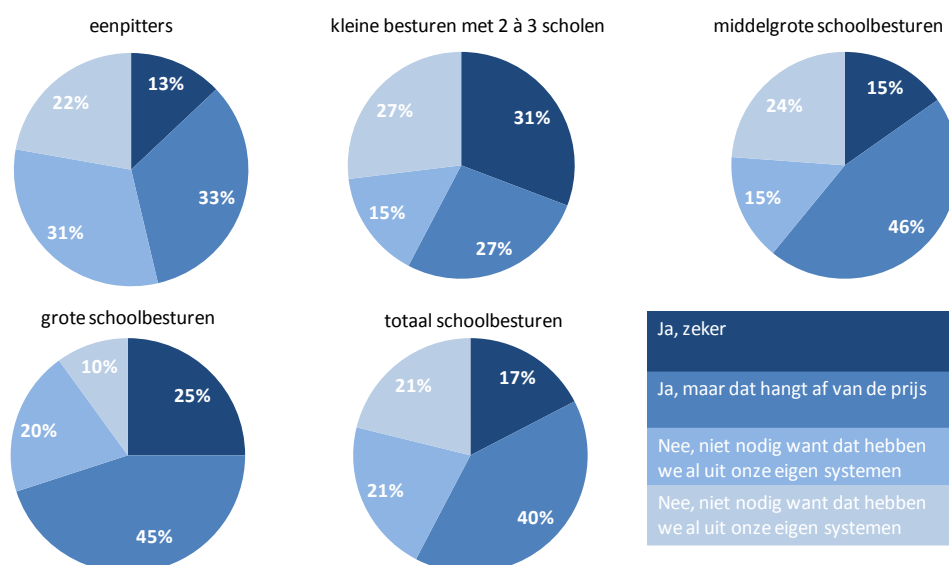
	kleine besturen	middel-grote besturen	grote besturen	ERD besturen	gemiddeld
de websites van Vf en Pf zijn overzichtelijk	5,4	5,3	5,2	4,9	5,3
op de websites van Vf en Pf is relevante informatie goed te vinden	5,55	5,27	5,21	5	5,3
het is duidelijk waar ik met vragen bij het Vf terecht kan	5,43	5,48	5,54	5,11	5,5
de helpdesk Vf is goed bereikbaar	5,6	5,8	5,6	5,7	5,7
het is duidelijk waar ik met vragen bij het Pf terecht kan	5,23	5,3	5,35	5,17	5,3
de helpdesk Pf is goed bereikbaar	5,5	5,8	5,6	5,7	5,7
de afhandeling van bezwaar en beroep gebeurt naar tevredenheid	4,9	4,8	4	4,8	4,7
het magazine R]entree gaat meestal over bruikbare onderwerpen	5,1	5,2	5,2	5	5,2

2. De (toekomstige) behoeften aan beleidsondersteunende producten en diensten

Behoeftte aan informatieproducten

Bijna de helft van de schoolbesturen is geïnteresseerd in data/informatie van het Vervangingsfonds en Participatiefonds op het gebied van ziekteverzuim en werkloosheid, zoals prognoses en benchmarks:

Grafiek: Behoeftte aan data/informatie van Vf/Pf op het gebied van ziekteverzuim en werkloosheid, zoals prognoses en benchmarks, naar bestuursgrootte

Onderzocht is ook aan welke producten en diensten m.b.t. beleidsondersteuning ter voorkomen van verzuim en werkloosheid schoolbesturen in de toekomst vooral behoefte hebben.

Tabel*: Aandeel van besturen dat in de toekomst behoefte heeft aan flankerende producten en diensten

Producten en diensten Vf en Pf	aandeel
- voorlichting en brochures over wet- en regelgeving	64%
- hulp en ondersteuning bij de aanpak en begeleiding van individuele gevallen (casussen)	48%
- trainingen en opleidingen op het gebied van HR-beleid, met name aspecten van ontslag en verzuim	43%
- het aangereikt krijgen van best practices en het delen van ervaringen	40%
- data voor het vormgeven van HR-beleid, zoals benchmark en regionale gegevens	38%
- inhoudelijke formats en concepten voor het opstellen van HR beleid	30%
- congressen en seminars op gebied van verzuim en werkloosheid	29%
- het ondersteunen van de opzet en uitvoering van regionale transfercentra om medewerkers van werk-naar-werk te begeleiden	22%
- advies bij HR beleid, zoals mobiliteitsvraagstukken	22%
- praktische hulp en ondersteuning bij de uitvoering van HR beleid	22%
- het opstellen van meerjarenbeleidsplannen op het gebied van HR en personeel	22%

* weergegeven zijn producten en diensten met een score boven de 20%):

Behoeften van besturen aan ondersteuning van het Participatiefonds

Veel besturen geven de volgende behoeften aan m.b.t ondersteuning vanuit het Participatiefonds:

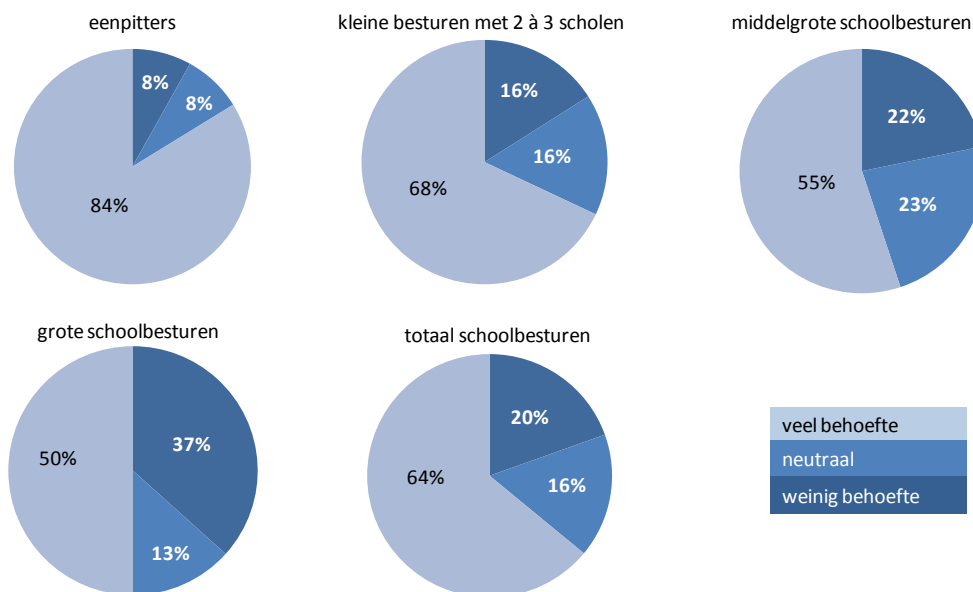
- (nog) beter opzetten, analyseren en monitoren van de personele en financiële planning;
- de kwaliteit van het personeel moet nog meer verdisconteerd worden in de planning,
- ruimte voor de flexibele inzet van personeel
- maatwerk van beleidsondersteunend beleid en keuzevrijheid (ca. 75% van de schoolbesturen)

Een mogelijke taak van het Participatiefonds zou volgens enkele besturen kunnen zijn het begeleiden/adviseren bij ontslagbeleid en/of werkgelegenheidsbeleid.

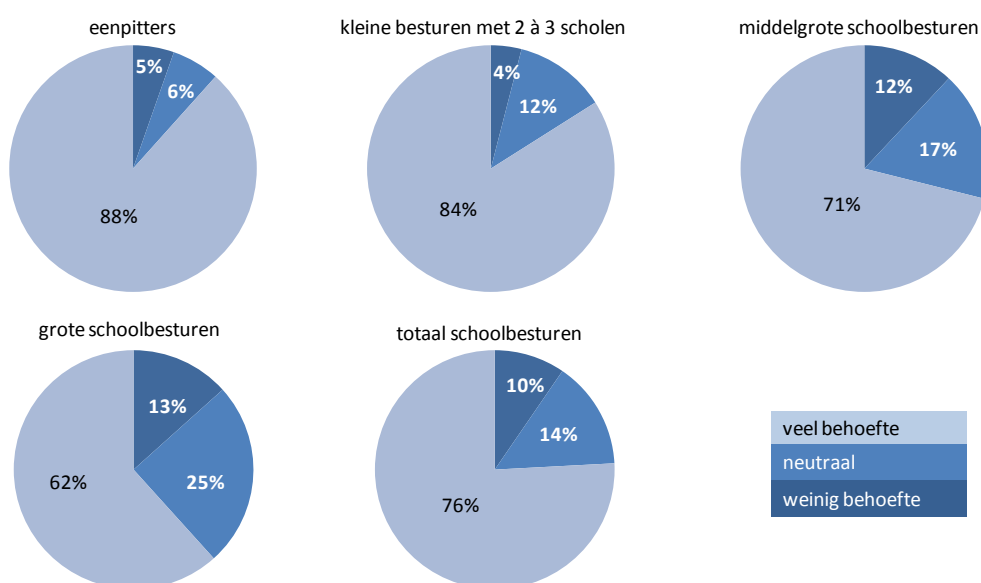
3. De (toekomstige) behoefte aan het Vervangingsfonds en het Participatiefonds als uitvoeringsorganisatie

De meeste schoolbesturen hebben veel behoefte aan het afdekken van het financiële risico van de kosten van werkloosheidsuitkeringen en/of vervangingskosten:

Figuur: Aandeel schoolbesturen naar mate van behoefte aan afdekking financiële risico Vervangingsfonds, naar bestuursgrootte

Figuur: Aandeel schoolbesturen naar mate behoefte aan afdekking financiële risico Participatiefonds, naar bestuursgrootte

Schoolbesturen zijn het sterk eens over een aantal kenmerken (w.o. de hoogte van de premie) voor een product dat financiële risico's als gevolg van vervanging of werkloosheid afdekt (zie tabellen):

Tabel: Hoe belangrijk zijn onderstaande kenmerken van een product dat de financiële risico's als gevolg van vervanging/werkloosheid afdekt?*

	onbelangrijk	neutraal	belangrijk
<i>Product afdekken financiële risico vervanging</i>			
hoogte van de premie	0%	6%	94%
bevorderen continuïteit onderwijs	2%	4%	93%
eenvoud van het product	1%	12%	88%
ruimte voor eigen verantwoordelijkheid besturen	4%	16%	80%
terugdringen van verzuim	6%	14%	80%
bijdrage aan verbetering van rechtmatigheid	4%	21%	75%
bijdrage aan beperking instroom in Participatiefonds	8%	18%	74%
<i>Product afdekken financiële risico werkloosheid</i>			
hoogte van de premie	1%	9%	90%
eenvoud van het product	4%	9%	87%
bevorderen eigen verantwoordelijkheid besturen	7%	14%	78%
bevorderen werkgelegenheid/mobiliteit	10%	18%	73%
het terugdringen/voorkomen van werkloosheid	11%	16%	72%

* Deze vraag is alleen gesteld aan besturen die in de toekomst het risico als gevolg van vervanging, dan wel werkloosheid willen blijven afdekken.

De bereidheid weer van schoolbesturen om delen van de kosten voor vervanging/werkloosheid voor eigen rekening te nemen, worden weergegeven in de volgende tabellen:

Tabel: Bereidheid van schoolbestuur om deel vervangingskosten voor eigen rekening te nemen bij premiekorting, naar bestuursgrootte

Bestuursgrootte	nee, zeker niet	ja, misschien wel	ja, zeker wel	dat weet ik (nog) niet
eenpitter	26%	46%	9%	18%
klein bestuur met 2 of 3 scholen	13%	46%	21%	21%
middelgroot bestuur	3%	63%	20%	13%
groot bestuur	0%	63%	17%	21%
<i>totaal</i>	<i>11%</i>	<i>57%</i>	<i>17%</i>	<i>16%</i>

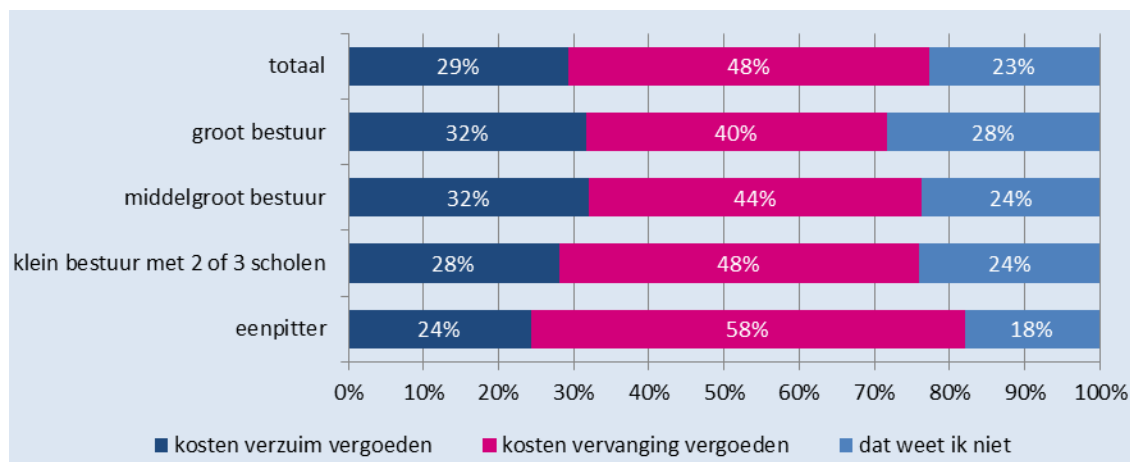
Tabel: Is het schoolbestuur in de toekomst bereid om deel kosten van werkloosheidsuitkeringen voor eigen rekening te nemen bij premiekorting, naar soort bestuur

Bestuursgrootte	nee, zeker niet	ja, misschien wel	ja, zeker wel	dat weet ik (nog) niet
eenpitter	50%	17%	5%	28%
klein bestuur met 2 of 3 scholen	28%	40%	12%	20%
middelgroot bestuur	17%	46%	11%	26%
groot bestuur	3%	37%	10%	50%
<i>totaal</i>	<i>26%</i>	<i>35%</i>	<i>9%</i>	<i>30%</i>

Keuzepakketten vervangingskosten

Uit de diepte-interviews en de groepsgesprekken kwam duidelijk naar voren dat besturen minder verplichting willen en meer eigen keuze en vrije ruimte. Deze behoefte wordt breed gedragen, door zowel kleine als grotere besturen (zie figuur):

Figuur: Voorkeur voor vergoeding verzuim of vervanging, naar bestuursgrootte

Het belang van solidariteit en onrechtmatigheid

Onderstaande tabel geeft weer in welke mate schoolbesturen waarde hechten aan het solidariteitsbeginsel van beide fondsen:

Tabel: Mate waarin besturen het eens zijn met de volgende stellingen ten aanzien van solidariteit (o.b.v. 7 puntsschaal)

	eens	oneens	neutraal	gemiddeld
Het PO heeft een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de continuïteit van het onderwijs	71%	13%	16%	5,1
Besturen met weinig declaratie vervanging dragen bij aan besturen met veel declaratie	20%	53%	27%	3,3
De verplichte aansluiting Vf is goed	42%	42%	16%	4,0
Besturen met weinig declaratie ontslag dragen bij aan besturen met veel declaratie	21%	51%	28%	3,4
De verplichte aansluiting Pf is goed	46%	35%	19%	4,2

Bron: internetenquête ITS

Om het solidariteitsgevoel van de besturen bij het Vervangingsfonds in stand te houden is het van groot belang om onrechtmatigheid bij de declaraties van vervangingskosten zoveel mogelijk te voorkomen.

4. Toekomst Vervangingsfonds en Participatiefonds en aanbevelingen

Het voortbestaan van de verplichte aansluiting en van de fondsen zelf

Bijna de helft van de schoolbesturen is van mening dat de *verplichte aansluiting* met het Vervangingsfonds kan komen te vervallen. Het *opheffen* van de beide fondsen wordt door minder besturen geambieerd.

Tabel: Mening over voortbestaan Vf en Pf, totaal en naar bestuursgrootte

	eens	oneens	neutraal	mee eens			ERD
				kleine besturen	middel-groot	grote besturen	
de verplichte aansluiting met Vf moet komen te vervallen	47%	31%	22%	27%	55%	55%	100%
de verplichte aansluiting met het Pf moet komen te vervallen	38%	36%	26%	22%	44%	43%	94%
het Vf kan worden opgeheven	23%	54%	23%	9%	30%	29%	56%
het Pf kan worden opgeheven	22%	57%	21%	11%	27%	24%	56%

De meerwaarde van de fondsen

Desgevraagd zijn besturen in de enquête vrij eensgezind over de meerwaarde van de beide fondsen buiten de primaire taak van vergoedingen vervanging en werkloosheid om. Uit deze open vraag komen de volgende relevante taken naar voren:

- Expertisecentrum op het gebied van verzuim en re-integratie en preventie van uitval en het geven van advies aan en ondersteuning van besturen en scholen op het gebied van verzuim en re-integratie;
- Informatievoorziening en kennisdeling / kennisoverdracht.

De volgende beleidsthema's vindt men hierbij het meest belangrijk:

Tabel: Beleidsthema's van Vervangingsfonds en Participatiefonds, aanbod nu en in de toekomst

	aanbod nu		aanbod in de toekomst		
	onbelangrijk	belangrijk	helemaal niet	een beetje	veel
werkdruk en belasting	10%	78%	10%	28%	61%
agressie en geweld	21%	55%	18%	65%	17%
verbeteren arbeidsomstandigheden	15%	68%	15%	58%	27%
verzuim en re-integratie	6%	85%	6%	23%	71%
mobiliteit van personeel (intern en extern)	17%	60%	19%	42%	40%
re-integratie van werkloos personeel	16%	62%	13%	46%	42%

Bron: internetenquête ITS

De toekomst van de fondsen

Het merendeel van de besturen is van mening dat de fondsen – hetzij apart dan wel in combinatie – moeten blijven bestaan. Argumenten daarvoor zijn:

- Solidariteit en continuïteit van de lessen moeten centraal staan;
- De risico's kunnen daardoor laag worden gehouden;
- Besturen zijn tevreden met het aanbod van vooral de regioadviseurs;
- Men wil goed verzekerd blijven (vooral voor kleine besturen);
- Elders verzekeren wordt altijd duurder is de verwachting (marktconforme prijzen);
- De fondsen moeten de waakhondfunctie blijven uitoefenen en streng controleren.

Aanbevelingen

In het rapport worden acht aanbevelingen gegeven, uitgesplitst naar de taak van verevening van kosten vervanging / ontslag en flankerende diensten en producten.

Ten aanzien van de primaire taak, verevening kosten vervanging / ontslag:

1. Een solidariteitspremie heeft bestaansrecht.
2. Het Vervangingsfonds moet strenger op gaan treden tegen besturen met een hoog declaratiegedrag en tegen onrechtmatigheid.
3. Keuzepakketten voor vervangingskosten.

Ten aanzien van flankerende producten en diensten:

4. Maatwerk ten aanzien van flankerende producten en diensten, inclusief een meer vraaggestuurd aanbod.
5. Ontwikkel een visie op de aanpak van verzuim en maak de transitie van advies naar uitvoering.
6. Blijf expertisecentrum op het gebied van verzuim en werkgelegenheid. Richt je op relevante ontwikkelingen binnen deze twee beleidsterreinen, zoals startende leraren en ouderen.
7. Zorg voor meer bekendheid van producten en diensten en van de regioadviseur / re-integratiedeskundige.
8. Zet de Werkmaatschappij in voor het opzetten en neerzetten van vervangingspools.